Mis võib juhtuda Eesti (diisli)kütusevarudega sõjaolukorras

Endel Siff, AS Milstrand Nõukogu esimees

1. Riikliku kütusevaru hetkeseis on paberil soliidne

Eesti Varude Keskuse andmete alusel on Eestil piisavas koguses diisli, bensiini- ja lennukikütusevaru nii välismaal kui ka Eesti territooriumil asuvates hoiukohtades.

2. Kõik on tore kuni Venemaa ei ründa sõjaliselt Eestit Energia taristu on sõjalise rünnaku esimene sihtmärk

Kohe ilmnevad lüngad Eesti strateegilises kaitsevõimes:

- Rünnaku korral maapealsetes mahutites asuv kütus hävitatakse esimestena. Sõja korral selle varuga arvestada ei saa.
- Kaob võimalus transportida välismaalt kütust Eestisse.
- Ukraina kogemus näitab, et rünnatakse ka energia infrastruktuuri. Sellega tekib vajadus võtta kasutusele varutoite diiselgeneraatorid.

3. Lahenduseks on pakutud tanklates asuv kütusevaru, millega peab hakkama saama nii kaitsevägi, päästeamet, kui ka kogu Eesti majandus

Tarbimise kasvades väheneb päevade arv, milleks kütust jätkub:

- 90-päeva tarbimismaht Eestis on tavaoludes 2,4 milj. liitrit päevas.
- See kogus ei arvesta asjaoluga, et sõjaolukorras käivitatakse elektritoite kadumisel ca 1000 diiselgeneraatorit. Kui igaüks neist töötab arvestusliku keskmise võimsusega 150 kW ja kulutab 75% koormusel 33 liitrit tunnis, siis kasvab tarbimismaht võrreldes tavaolukorraga ca 0,7944 milj. liitrit kütust päevas.
- Sõjaolukorras võib Eesti päevane diislikütuse tarbimismaht olla seega kuni 3,2 milj. liitrit.

Ainus maa-alune kütusevaru on tanklakettides:

- Eestis on umbes 400 kütusetanklat, mille keskmine ladustusmaht on ca 30 000 liitrit, millest 75% on tavaliselt diislikütus. Teoreetiliselt 100% täidetuna annab see täiendavalt ca 9 milj. liitrit diislikütust ehk ca 3 päeva tarbimismahu.
- Tanklates hoiustatava kütusega arvestab ka kaitseliit, kuid sellega peavad hakkama saama nii päästeteenused, haiglad, tootmine, põllumajandus kui ka eratarnijad.

Valitsus pole senini mõistnud Eesti kaitsevõime lünga tõsidust.

4. Samas on lahendus - Milstrandis on võimekus hoiustada 51 milj. liitrit diislikütust maa-alustes mahutites, mis sõjaoludes annaks Eestile 1 kuu kütusevaru

5. Sarnase rajatise ehitamine maksaks täna ca 1 miljard Eurot

- Milstrandi maa-aluses mahutite kompleksis on 2600 m tugevdatud tunneleid.
- 3 x 800m pikkust maa-alust mahutit
- 130m + 3 x 20m teenindusgaleriid.

6. Milstrandi naftaterminali koosseisus olev maa-alune kompleks on heas tehnilises korras ja aktiivses kasutuses kütusemahutina

- Maa-alused mahutid asetsevad 47 m sügavusel maa all, 80m paksuses tihedas ja stabiilses sinisavi kihis kus on aastaringselt stabiilne temperatuur 7°C. Rajatis suudab taluda kuni 80 kilotonnise tuumapommi otsetabamust.
- Isegi kui terminali maapealne infrastruktuur sõjas hävitatakse, on selle maa-alustes mahutites ladustatud kütus siiski säilinud ja kättesaadav: 3-5 tunni jooksul võib tavapärase puurimise ja mobiilsete kütusepumpade abil alustada hoiustatud kütuse väljapumpamist kolmest 800m pikkusest tunnelmahutist.
- On võimalik veelgi suurendada maa-aluse terminali vastupidavust rünnakute vastu:
- Ehitada diiselgeneraatorid maa alla;
- Luua võimalus alustada kütuse väljaandmist kohe pärast rünnakut.

7. Eesti Vabariigi Valitsuse liikmetele tehtud ettepanekud olemasoleva maa-aluse turvalise kütusehoidla kasutamiseks vedelkütuse riikliku varu hoiustamiseks on vastuseta

Kuigi majandusministeerium, kaitseministeerium ega valitsus pole eitanud õhurünnakute eest kaitstud kütuse reservi tähtsust, ei soovi ükski ametkond eeldatavasti võtta lisakohustusi, mis on seotud kütuse jaotusega sõjaolukorras.

[1]https://www.boringcompany.com/tunnels